

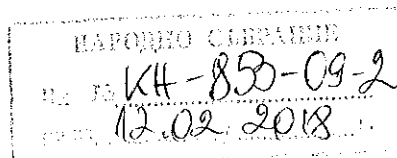

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№.....

..... 2018 г.

ДО
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

На Ваш изх. № KH-853-09-2/30.01.2018 г.

Относно: *проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти*

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДАМЯНОВА,

Развитието на системата за студентско кредитиране, като подкрепящ инструмент за развитието на висшето образование винаги е било една от основните задачи в дневния ред на Министерството на образованието и науката, свързано със студентското подпомагане. За удовлетворяване нуждите на българската икономика е от ключова важност образованието, чрез което да се насърчи икономическият растеж. Чрез гарантиране на достъпа на младите хора до системата на висшето образование в България, посредством елементите на студентското подпомагане, се създава възможност да се реагира бързо на предизвикателствата пред пазара на труда и да се отговори на нуждите на икономиката и на обществото, които все повече са основани на и зависими от знанието.

Посредством предложените изменения и допълнения в Закона за кредитиране на студенти и докторанти вносителите предлагат:

- Да бъде гарантирано правото на студентите и докторантите, обучаващи се в задочна, вечерна или дистанционна форма, да кандидатстват за банкови кредити

Необходимостта от кредитиране на редовните студенти е резултат от целодневната ангажираност на студентите и докторантите и невъзможността им да съчетават учебния процес с трудова дейност. Даването на право на студентите и докторантите, обучаващи се в задочна, вечерна или дистанционна форма, да

кандидатстват за банкови кредити би довела до необходимостта от осигуряване на допълнителен финансов ресурс от държавния бюджет за гарантиране на ново отпуснатите кредити.

- Кредити над 50 000,00 лева да се отпускат с поръчители на кандидатите

Съгласно трета глава „Държавна финансова подкрепа“ от Закона за кредитиране на студенти и докторанти кредитите са гарантирани от държавата и не се изисква кредитополучателите да предоставят допълнително обезпечение. Учащите се, както и техните семейства, осигуряват немалко средства за придобиване на висше образование, а недостатъчният разполагаем доход на част от домакинствата е предпоставка за ограничаване достъпа до образование за определени групи от населението на страните членки от Европейския съюз и Европейското икономическо пространство. Преодоляването на този проблем е постигнато посредством сега действащият механизъм за държавна финансова подкрепа, заложен в Закона за кредитиране на студенти и докторанти.

- В чл. 20, ал. 1 от ЗКСД „... лихвата, която кредитополучателя дължи на банката, не може да надхвърля седем процентни пункта“. Думата „седем“ да се замени с „три цяло и петдесет стотни“

Към настоящия момент Закона за кредитиране на студентите и докторантите дава право на банките да определят и по-нисък лихвен процент от определения в чл. 20, ал. 1 максимален размер. Посредством заложения максимален размер на лихвения процент държавата има за цел да осигури гъвкавост по отношение на лихвената политика от страна на търговските банки, участващи в кредитирането на студентите и докторантите. По този начин се осигуряват конкурентни условия, създаващи възможност за договаряне на по-ниска лихва за кредитополучателите.

С оглед на гореизложеното Министерството на образованието и науката не може да подкрепи така предложените изменения и допълнения в Закона за кредитиране на студенти и докторанти.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

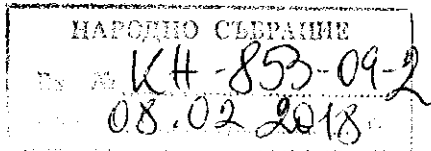

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Изх. № 01-00-53

София, 08.02.2018 г.

ДО
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
В 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
На Ваш Изх. № КН- 853-09-2/30.01.2018 г.

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДАМЯНОВА,

Във връзка с предстоящото разглеждане в Народното събрание на Законопроект за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД) с № 854-01-3, внесен на 26.01.2018 г. от г-н Лало Георгиев Кирилов и група народни представители, Ви предоставяме следното становище:

По отношение на предложеното в § 1 от законопроекта за разширяване обхвата на лицата, имащи право да кандидатстват за получаване на кредит по реда на ЗКСД, считаме, че същото не е обосновано, тъй като държавните гаранции се отпускат само за студентите и докторантите в редовна форма на обучение, поради факта че те нямат обективна възможност да получават трудови доходи. Другите форми на обучение предполагат получаването на доходи и следователно отпада нуждата държавата да гарантира този вид заеми. Увеличаването на обхвата на правоимащите лица би създадо потенциална възможност за увеличаване на неизплатените банкови заеми, което от своя страна би довело до по-висок финансов риск за държавата. Отпадането на изискването за „форма на обучение“ ще окаже влияние върху размера на държавните гаранции и необходимите бюджетни средства за държавна финансова подкрепа по чл. 4, т.2 и т.3 от ЗКСД.

С § 2 от законопроекта е предложена нова ал. 4 в чл. 5 от ЗКСД, предвиждаща кредити над 50 000 лв. да се отпускат с поръчител на кандидатите, като в мотивите е отбелязано, че проблемът е свързан с чуждестранни студенти – граждани на ЕС, Европейското икономическо пространство или на Конфедерация Швейцария, които след завършване на образованието си се установяват в страни по произхода им (основно в Азия или Африка) и не могат да бъдат издирени, за да погасят задължението си по кредита, който обикновено е над 50 000 лв.

В предложението не е посочено по какъв начин е определена точно сумата от 50 000 лв. Липсва анализ относно средния размер на кредитите с държавни гаранции по години, над каква стойност са кредитите, по които най-често се активират държавните гаранции, които от своя страна са с пряко въздействие върху държавния бюджет.

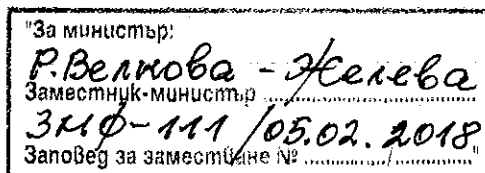
Следва да се има предвид, че предложението е в противоречие с чл. 19, ал. 1 от закона, където изрично се предвижда, че банките нямат право да изискват или да получават каквото и да е обезпечение от кредитополучателите или от трети лица, а съгласно чл. 19, ал. 3 уговорките в нарушение на посочената разпоредба (чл. 19, ал. 1) са нищожни.

Относно предложението по § 3 от законопроекта, свързано с намаляване на максимално допустимия размер на лихвения процент по кредитите по чл. 20, ал. 1 от закона (от седем процентни пункта на три цяло и петдесет стотни), считаме, че не е конкретизиран и обоснован начинът за определяне на предложената стойност на лихвения процент. С оглед на текущата пазарна конюнктура на ниски лихви в световен мащаб, би могло да се обмисли възможността същият да се обвърже с нивата на обективен пазарен индекс (СОФИБОР, осреднена стойност на дългосрочния лихвен процент за изминалата година и пр. плюс определена надбавка), като се вземе предвид риска от потенциална бъдеща незаинтересованост на банките.

По § 4 от законопроекта отбелязваме, че е допусната техническа неточност, тъй като в чл. 26, ал. 1 от действащия ЗКСД не съществува т.3.

за МИНИСТЪР:

Владислав Гюранов

Изх. № 905/15.02.2018г.

ДО
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ЪСЪМ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА Г-ЖО ДАМЯНОВА,

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ
EX. № ПГ-806-01-30
ПОЛУЧЕНО НА 15.02.2018г.

Във връзка с внесен на 26.01.2018г. в Народно събрание проект на ЗИД на Закона за кредитиране на студенти и докторанти (№ 854-01-3) от група народни представители от ПГ „БСП за България“, с настоящото изпращаме, от името на Управителния съвет на Асоциация на банките в България, становище на Асоциацията по законопроекта.

Според нас, предложенията за промени, които се съдържат в този законопроект, са нецелесъобразни и бихме искали да подчертаем, че те не са обсъждани с АББ или банките, които в момента са сключили договори за такова финансиране на студенти и докторанти. Тъй като банките имат ключова роля за реализирането на тази утвърдена вече схема за подпомагане на обучението на студенти и докторанти, се надяваме, когато се обсъжда проекта в ръководената от Вас комисия да имаме възможност за участие и предварително благодарим за това.

Като оставаме с очакване за ползотворно сътрудничество,

С УВАЖЕНИЕ:

д-р ик. Ирина Марцева
Главен секретар на АББ

Приложение: съгласно текста – становище на АББ.

15.02.2018г.

Асоциацията на банките в България не приема в голямата им част предложените промени в законопроекта за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД) с вносителна група народни представители от ПГ - БСП за България, особено с оглед факта, че проектът не е коментиран предварително с банковата общност, а банките имат ключовата важност за реализация на процеса по студентско кредитиране при съществуващата държавно гарантирана схема за това.

1. По предложението за промяна в чл. 3, ал. 4 от ЗКСД или § 2 от проекта, с което се постановява, че кредитите над 50 000 лв. се отпускат с поръчител на кандидатите по чл. 3, ал. 1 т. 2 от закона.

По § 2 от проекта считаме, че предложението за включване на поръчителство по кредити над 50 000 лева би променило цялостната схема и идея на студентското кредитиране. По-конкретно, според нас, се променя идеята на закона за осигуряване на държавна финансова подкрепа и гаранция при кредитирането на студенти и докторанти.

Подобно предложение не е приемливо, по начина по който е оформено, поради следните причини:

1. Изискването за обезпечаване с поръчителство на кредити над 50 000 лв. би утежило работния процес по одобряването и последващото администриране на кредитите и би довело до увеличаване на разходите и необходимите ресурси от страна на банките;

2. Включване на поръчител в сделката ще утежни процеса на анализ на сделката, което най-вероятно ще доведе до неспазване на регламентирания в закона срок за сключване на договор с клиента след приемане на искането му;

3. Предложението налага и преразглеждане на процеса на отпускане/отказване на такива кредити, тъй като банката кредитор може и да не одобри предложения поръчител, т.е. следва да има такова основание за отказ на кредит. Ако банките следва да кредитират студенти по ЗКСД при различна степен на възможност да съберат вземането си, то следва да могат и да отказват такива кредити, както и да ги предоставят на различна цена. При тази схема се повишава риска, който банката носи, без да ѝ се дава възможност да определя самостоятелно цената, при която ще поеме този риск;

4. При наличие на поръчителство всяка банка ще прилага различни критерии за оценка на кредитоспособността на поръчителите и по този начин равнопоставеността на студентите, кандидатстващи в различните банки ще бъде нарушена;

5. Не са регламентираны редът и условията, при които ще се задейства държавната гаранция при наличието на поръчител, което може да се окаже сериозен проблем в събирането на вземанията на банките. Към момента е достатъчно представянето на изпълнителен лист. Ако целта, както е посочено в мотивите, е да се осигури по някакъв начин събирането на кредити на чуждестранни граждани, то изразяваме съмнения, че този ефект ще бъде постигнат чрез въвеждането на поръчителството;

6. По отношение на съдебните действия, с които е ангажирана банката, наличието на поръчител по договора за студентски кредит би довело до следните усложнения:

- За да се ангажира отговорността на поръчителя за целия размер на задължението и да се снабди кредитора с изпълнителен лист срещу него, трябва главният длъжник да бъде уведомен за предсрочната изискуемост на вземането по договора за кредит. Уведомлението трябва да бъде получено лично от длъжника. А това в повечето случаи с чуждестранни студенти е обективно

неизпълнимо, тъй като не е известен адресът ни в чужбина. Възможно решение е да се предвиди присъединяване на съдлъжник, но при условие, че в Типовия договор за кредитиране на студенти и докторанти, сключван между Министъра на образованието, младежта и науката и банките, където се уреждат условията за плащане по държавната гаранция, се направят промени в посока да бъде достатъчно представянето само на изпълнителен лист срещу съдлъжника, за да се получи плащане по гаранцията и да не се изисква представяне на изпълнителен лист срещу главния длъжник;

- Наличието на поръчител по договора най-вероятно би довело до претенции от страна на МОН в изпълнителния лист/заповедта за изпълнение непременно да пренесва и поръчителя, а може да има различни усложнения, поради които банката-кредитор да не може да се снабди с изпълнителен лист и срещу поръчителя - да не е български гражданин, да се намира в чужбина, да е починал. Доколкото това ще се яви задължителен елемент при претендирането на гаранцията, то би било и претекст за отказ при получаване на държавната гаранция, което не е приемливо за нас;

- Съгласно чл. 147 от Закона за задълженията и договорите, отговорността на поръчителя отпада с изтичането на 6 - месечен срок от настъпването на изискуемостта и непредприемането на съдебни действия срещу кредитополучателя. Съдът следи служебно за този срок и в случай на изтичането му, съдът ще откаже издаване на изпълнителен лист срещу поръчителя.

В обобщение считаме, че подобна промяна ще усложни предприемането на съдебни действия, ще доведе до затрудняване или до невъзможност банките кредитори в тези случаи да получават държавна гаранция, поради което настояваме такава промяна в закона да не се приема.

II. По предложението за промяна в чл. 20, ал. 1 от ЗКСД или § 3 от проекта, където се предвижда промяна на максималния лихвен процент от седем процента на три цяло и петдесет стотни процента.

Намаляването на максималния размер на лихвата от 7 на 3,50 процента, според нас, е нецелесъобразно, предвид цената на ресурса на банките и сложния процес по администриране и обслужване на този вид кредити (вкл. периодична отчетност пред МОН, засилен документооборот при предявяване на гаранцията и т.н.). Може да се каже, че предвижданата промяна на лихвения процент ще постави под въпрос икономическата обосновка за бъдещото участие на банките в програмата за кредитиране на студенти и докторанти.

По-подробно аргументите ни против предложението за промяна на максималния лихвен процент на 3,50% са, както следва:

1. Дългият срок на кредитите - с включените отсрочвания и гратисни периоди и 120 месечния период на погасяване достига 15-20 години. Студентските кредити, отпускани съгласно изискванията на ЗКСД, са дългосрочни, като се предвижда усвояване по време на обучението на студента 4-5 години и погасяване 10 години, като законът допуска в някои случаи удължаване с още 2 години, т.е. средната продължителност на кредита е в рамките на 15 години. При ценообразуването на кредитните продукти се включва, освен себестойността на продукта и всички произтичащи бъдещи рискове, които се поемат от банките за срока на кредита. Към настоящия момент цената на кредита е фиксирана за целия му срок, независимо от дългия срок на изплащане. Банките не предлагат кредитни продукти с толкова дълги периоди на фиксирана лихва. При ценообразуването на такъв тип продукт се калкулира ценова надбавка, която да покрива волатилността на пазара в продължение на минимум 15 години, като се:

- използва стойността на платимата премия за финансов инструмент за преобразуване на фиксираната лихва в плаваща такава за периода на кредита, за да се намали лихвения риск, предизвикан от дългия срок на фиксирана лихва при този вид кредити;

- използва измерител за надбавката върху пазарната лихва на привлечения ресурс за съответния дълъг времеви хоризонт, съобразена с индикатора за кредитния риск на България, поради факта че кредитите са гарантирани от държавата, т.е. не се завишава допълнително цената над кредитния риск на страната.

2. Променливостта на лихвените проценти на международните финансови пазари, откъдето се снабдяват с ресурс банките;

3. Неавтоматизирания начин на работа, внимателно осигуряване на информация за статуса на студента, за да може банката да вземе решение по искането за кредит, което осъбява администрирането на процеса.

Според нас, обсъждания в посока намаление на лихвения процент по студентските кредити биха могли да се водят само при промяна и на други параметри на схемата за кредитиране, например, осигуряване на ресурс по тези кредити от страна на държавата, преразглеждане на размера на премията за добро изпълнение, възможност за използване на плаващ лихвен процент. Като най-възможен вариант би бил осигуряването на дългосрочно финансиране от страна на държавата при договорен лихвен марж, при която ситуация още се елиминира риска от промяна на стойността на ресурса за дългия срок на кредита.